

PAULO
COELHO
ALCHYMISTA

PAULO
COELHO

ALCHYMISTA

Paulo Coelho
O ALQUIMISTA

Copyright © 1988 by Paulo Coelho

<http://paulocoelhoblog.com>

This edition was published by arrangements

with Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain

www.santjordi-asociados.com

<http://paulocoelhoblog.com>

All rights reserved.

Translation © 1996 by Miroslava Petrovská

Cover design © 2026 by Juraj Šramko

Cover illustration © 2026 by Martin Augustín

Slovak edition © 1996, 2004 by SOFA,

2007, 2012, 2020, 2022, 2026 by IKAR, a.s.

Z portugalského originálu O Alquimista preložila Miroslava

Petrovská. Redigovala Tatiana Šoralová a Jaroslav Hochel.

Obálku s použitím ilustrácie Martina Augustína pripravil Juraj Šramko.

Technická redaktorka Helena Oleňová.

Vydalo vydavateľstvo IKAR, a.s., Bratislava v roku 2026

ako svoju 2 676. publikáciu v elektronickej podobe.

Piate vydanie vo vydavateľstve IKAR, a.s.

Sadzba a zalomenie do strán PRO 2, a. s., Bratislava.

IKAR, a.s.

Miletičova 23

821 09 Bratislava

www.ikar.sk | ikar@ikar.sk

ISBN 978-80-575-0705-5

Predslov

Cítim potrebu vysvetliť skutočnosť, prečo je *Alchymista* symbolickou knihou, celkom inou ako *Pútnik z Compostely (Mágov denník)*, ktorý nebol fikciou.

Štúdiu alchymie som venoval jedenásť rokov. Už len jednoduchá myšlienka, že kov možno premeniť na zlato, je taká fascinujúca, že si ju musí všimnúť každý začiatovník v Mágii.

Priznávam, najviac ma vzrušoval Elixír večného života: predtým ako som pocítil a pochopil existenciu Boha, každé pomyslenie, že všetko sa jedného dňa skončí, bolo pre mňa veľmi deprimujúce. Takže len čo som sa dozvedel o možnosti získať tekutinu, ktorá môže o mnoho rokov predĺžiť moju fyzickú existenciu, telom i dušou som sa vrhol do jej hľadania.

Bolo to práve v období veľkých sociálnych zmien na začiatku šesťdesiatych rokov – a v tom čase ešte neexistovali seriózne publikácie o alchýmii. Začal som práve tak ako jeden z hrdinov tejto knihy míňať tú trochu peňazí, čo som mal, na nákup kníh z dovozu a dennodenne som trávil dlhé hodiny štúdiom ich komplikovanej symboliky. V Riu de Janeiro som vyhladal dve alebo tri osoby, ktoré sa seriózne zaoberali Veľkým dielom, ale ony ma odmietli prijať. Poznal som aj mnoho ďalších ľudí, ktorí o sebe tvrdili, že sú alchymisti, ma-

li vlastné laboratóriá a prisľúbili, že ma za veľký poplatok naučia tajomstvá skutočného Umenia; ja však dnes už viem, že sami nevedeli nič z toho, čo ma chceli učiť.

Aj napriek veľkému zaničeniu boli moje výsledky prakticky nulové. Nedosiahol som nič z toho, o čom svojím komplikovaným jazykom písali učebnice alchémie. Skúmal som nekonečné rady symbolov, drakov, levov, slnk, mesiacov a merkúrov, a vždy som mal pocit, že som na nesprávnej ceste, pretože symbolický jazyk umožňuje obrovské množstvo nesprávnych a mnohoznačných vysvetlení. V roku 1973 som bol už zúfalý, lebo sa mi nepodarilo dosiahnuť žiadny pokrok, a práve vtedy som sa dopustil obrovskej nerozvážnosti. V tom období som mal so sekretariátom ministerstva školstva zmluvu v Mato Grosso, kde som vyučoval divadelnú vedu. Rozhodol som sa využiť tamojšie divadelné laboratóriá i svojich študentov a zadal som im ako hlavný námet ročníkovej práce tému Smaragdová doska. Tento pokus, spojený s niekoľkými výjazdmi do močaristých terénov Mágie, mal vážne následky. Už v nasledujúcom roku som na vlastnej koži okúsil pravdivosť príslovia: Za všetko sa platí. Môj svet sa celkom zrútil.

Nasledujúcich šesť rokov som bol dosť skeptický ku všetkému, čo sa týkalo mystiky. V tomto duchovnom exile som sa naučil niečo veľmi dôležité: že pravdu sme schopní prijať až po tom, ako ju najskôr z hĺbky duše odmietneme, že nemáme utekať pred vlastným osudom a že Božia ruka je nekonečne veľkorysá aj napriek tomu, že je prísna.

V roku 1981 som sa stretol s RAM a so svojím Majstrom, ktorý ma viedol po ceste, čo mi bola predurčená. A kým ma on trénoval vo svojom učení, ja som sa opäť začal venovať štúdiu alchýmie, tentoraz samostatne. Jedného večera počas nášho rozhovoru, na záver vyčerpávajúceho cvičenia z telepatie, som sa ho spýtal, prečo je jazyk alchymistov taký nejasný a komplikovaný.

– Existujú tri typy alchymistov, – povedal mi Majster. – Tí, ktorí sú nejasní, lebo nevedia, o čom hovoria; alebo tí, ktorí sú nejasní, lebo vedia o čom hovoria, ale vedia tiež, že jazyk alchýmie je jazykom srdca, a nie rozumu.

– A aký je tretí typ? – spýtal som sa.

– To sú tí, ktorí nikdy nepočuli hovoriť o alchýmii, ale svojím životom dokázali objaviť Kameň mudrcov.

A takto sa môj Majster, ktorý patril k druhému typu alchymistov, stal aj mojím učiteľom alchýmie. Pochopil som, že symbolický jazyk, ktorý ma najskôr tak dráždil a dezorientoval, bol jediným spôsobom, ako obsiahnuť Dušu sveta alebo to, čo Jung nazval „kolektívnym nevedomím“. Objavil som svoj Osobný príbeh i znaky Božej prítomnosti, ktoré moje intelektuálne zmyšľanie odmietalo prijať, lebo sa mu zdali príliš jednoduché. Pochopil som, že dosiahnuť Veľké dielo nie je úlohou niekoľkých, ale všetkých ľudských bytostí žijúcich na Zemi. Jasné, že toto Veľké dielo neprichádza vždy ako vajíčko alebo ako fľaštička s tekutinou, ale že sa všetci môžeme – bez tieňa akejkoľvek pochybnosti – ponoriť do Duše sveta.

Preto je *Alchymista* aj text symbolický. Na jeho stránkach sa okrem snahy odovzdať všetko, čo som sa o týchto veciach naučil, snažím vzdať úctu aj veľkým spisovateľom, ktorým sa podarilo dosiahnuť Univerzálny jazyk sveta: Hemingwayovi, Blakovi, Borgesovi (ktorý tiež v jednej zo svojich poviedok využil perzskú mytológiu), Malbovi Tahanovi a iným.

Aby bol tento rozsiahly príhovor kompletný a aby som ilustroval to, čo mi môj Majster chcel povedať o treťom type alchymistov, uvediem jeden príbeh, ktorý mi on sám rozprával vo svojom laboratóriu.

Panna Mária s Ježiškom v náručí sa rozhodla zostúpiť na zem a navštíviť jeden kláštor. Všetci kňazi, hrdí na to, akej cti sa im dostalo, sa postavili do radu a každý sa prišiel Panne Márii pokloniť. Jeden recitoval krásne básne, iný jej ukázal iluminácie Biblie, tretí vymenoval všetkých svätých. A takto všetci mnísi jeden za druhým vzdávali česť Panne Márii.

Na poslednom mieste v rade stál najskromnejší páter kláštora, ktorý nikdy neštudoval súčasné vedecké texty. Jeho rodičia boli jednoduchí ľudia, pracovali v neďalekom starom cirkuse a všetko, čo ho naučili, bolo vyhadzovať lopty do vzduchu a ešte niekoľko žonglérskeho kúskov.

Keď prišiel rad na neho, niektorí pátri už chceli ukončiť klaňanie, pretože bývalý cirkusant nevedel nič, čo by mohol povedať, a navyše mohol pokaziť dojem z kláštora. On však v hĺbke srdca cítil nesmiernu potrebu dať niečo zo seba malému Ježiškovi i Panne Márii.

Zahanbene, cítiac pohrdavý pohľad svojich spolubratov, vytiahol z vrecka niekoľko pomarančov a začal ich vyhadzovať do výšky ako v cirkuse, lebo to bolo jediné, čo dokázal.

A len v tej chvíli sa malý Ježiško usmial a začal tleskať v náručí svojej Matky. A len k tomuto pátrovi Matka Božia vystrela svoje ruky a dovolila mu na chvíľu podržať svojho syna.

Autor

Diela Paula Coelho z vydavateľstva IKAR

Veronika sa rozhodla zomrieť (2008)

Život – Citáty (2008)

Brida (2009)

Vítaz je sám (2009)

Démon a slečna Prymová (2009)

Láska – Citáty (2009)

Ako rieka, ktorá plynie... (2010)

Valkýry (2015)

Špiónka (2016)

Čarodejnica z Portobella (2017)

Hippic (2018)

Alef (2020)

Piata hora (2020)

Na brehu Rio Piedra som si sadla a plakala (2020)

Pútnik z Compostely (2020)

Jedenásť minút (2021)

Rukopis z Akkry (2021)

Záhir (2021)

Cudzoložstvo (2022)

Lukostrelec (2024)

Pripravujeme:

Maktub (2026)

*Ó, nepoškvrnená Panna Mária, pros za nás,
ktorí sa k tebe utiekame. Amen.*

*Venujem
J.-ovi,
Alchymistovi,
ktorý pozná a ovláda tajomstvá
Veľkého diela.*

Ako išli ďalej, vošiel do ktorejśi dediny, kde ho prijala do domu istá žena menom Marta.

Tá mala sestru menom Mária, ktorá si sadla Pánovi k nohám a počúvala jeho slovo.

Ale Marta mala plno práce s obsluhou.

Tu zastala a povedala: „Pane, nedbáš, že ma sestra nechá samu obsluhovať? Povedz jej, nech mi pomôže!“

Pán jej odpovedal:

„Marta, Marta, staráš a znepokojuješ sa pre mnohé veci, a potrebné je len jedno.

Mária si vybrala lepšί podiel, ktorý jej nebude odňatý.“

LUKÁŠ, 10, 38 – 40*

* In: Gustave Doré, Biblia, slov. preklad: Gemini, 1990

Prológ

Alchymista vzal do ruky knihu, ktorú priniesol niekto z karavány. Chýbala jej obálka, ale podarilo sa mu identifikovať autora: Oscar Wilde. Ako v nej tak listoval, našiel príbeh o Narcisovi.

Alchymista poznal legendu o krásnom mládenčovi Narcisovi, ktorý každý deň obdivoval svoju krásu vo vodách jazera. Tolko sa nadchýnal sám sebou, až jedného dňa spadol do vody a utopil sa. Na mieste, kde zahynul, vyrástol kvet nazývaný narcis.

Oscar Wilde však príbeh takto neukončil.

Rozprával, že po Narcisovej smrti prišli Oreády – bohyně lesa – a zbadali, že sladká voda jazera sa premenila na more slaných slz.

– Prečo plačeš? – spýtali sa Oreády.

– Plačem za Narcisom, – odvetilo jazero.

– Ach, vôbec nás neprekvapuje, že za ním smútiš, – pokračovali Oreády. – Pretože, aj keď sme ho vždy pozorovali z lesa, ty jediné si malo príležitosť zblízka obdivovať jeho krásu.

– Vari bol Narcis pekný? – spýtalo sa jazero.

– Kto okrem teba to môže vedieť lepšie? – odvetili prekvapené Oreády. – Ved' sa každý deň skláňal nad tvojimi vodami.

*Jazero na chvíľu zmlklo. Napokon rieklo:
– Žiaľim za Narcisom, nikdy som si však neuvedomilo,
že bol pekný.*

*„Oplakávam ho preto, lebo vždy, keď sa skláňal nad mo-
jimi brehmi, videlo som v jeho očiach odraz vlastnej krásy.“*

„Aký krásny príbeh,“ riekol Alchymista.

PRVÁ ČASŤ

Chlapec sa volal Santiago. Už sa stmievalo, keď prišiel aj so svojím stádom k zrúcanine starého kostola. Jeho klenba sa zborila už pred mnohými rokmi a na mieste, kde kedysi stála sakristia, vyrástol obrovský figovník.

Rozhodol sa, že tu prenocuje. Nahnal ovce dovnútra cez polorozpadnuté dvere a vchod potom zatarasil niekoľkými doskami tak, aby ani jedno zviera v noci neušlo. Vlci síce v tejto oblasti nežili, ale raz mu už jedna ovca v noci ušla a on sa poriadne zapotil, kým ju na druhý deň našiel.

Rozprestrel na zem svoj plášť a ľahol si. Pod hlavu si položil knihu, ktorú práve dočítal. Skôr ako zaspal, pomyslel si, že by mal začať čítať hrubšie knihy: ich čítanie by mu trvalo dlhšie a v noci by sa mu na nich pohodlnejšie ležalo.

Keď sa prebudil, bola ešte tma. Pozrel nahor a cez polorozborenú klenbu zazrel trblietavé nebo posiate hviezdami.

„Rád by som si ešte chvíľu pospal,“ pomyslel si. Opäť mal ten istý sen ako minulý týždeň, a opäť sa mu nedodnival do konca.

Vstal a napil sa vína. Potom vzal palicu a začal budiť ovce, ktoré ešte stále spali. Už dávno si všimol, že len čo sa prebudí, začne sa prebúdať aj väčšina jeho oviec. Ako keby nejaká tajomná energia spájala jeho život so životom oviec, s ktorými už dva roky brázdil krajinu hľadajúc vodu a potravu. „Už si na mňa natoľko zvykli, že dokonca poznajú aj môj denný režim,“ povedal potichu sám pre seba. Chvilku premýšľal a dospel k záveru, že to môže byť aj naopak: on sám sa už celkom prispôbil svojim ovečkám.

Niektorým zvieratám sa však nechcelo vstávať. Chlapec ich po jednej budil svojou pastierskou palicou a pritom každú volal po mene. Vždy veril, že ovce rozumjú tomu, čo im hovorí. Preto si zvykol čítať im úryvky kníh, čo ho zaujali, alebo im len tak rozprával o osamelosti i radoostiach pastierskeho života, prípadne im vyrozprával posledné udalosti, o ktorých sa do počul, keď prechádzal mestom.

Posledné dva dni však myslel len na jedno: na dievčinu, dcéru kupca, ktorá žije v meste, a on tadiaľ bude prechádzať o štyri dni. Bol tam zatiaľ iba raz, minulý rok. Kupec má obchod s látkami a strihaniu oviec sa vždy prizerá najradšej osobne; má tak aspoň istotu, že vlna je pravá. Jeho obchod mu poradil istý priateľ, a tak mu Santiago priviedol svoje ovce.

* * *

– Rád by som predal nejakú vlnu, – povedal kupcovi.

V tej chvíli však bol obchod preplnený, a tak ho kupec požiadal, aby počkal do večera. Chlapec si sadol pred obchod a z pastierskej kapsy vytiahol knihu.

– Nevedela som, že aj pastieri čítajú knihy, – začul ženský hlas.

Bola to typická andalúzska dievčina, s dlhými hustými čiernymi vlasmi a očami, vzdialene pripomínajúcimi oči dávnych maurských dobyvateľov. – To preto, lebo ovce dokážu človeku povedať viac ako knihy, – odvetil chlapec. A tak sa tam rozprávali vyše dvoch hodín. Povedala mu, že je kupcovou dcérou, a rozprávala o živote v dedine, kde sa dni podobajú ako vajce vajcu. Pastier jej zas hovoril o andalúzskych pláňach i o najnovších udalostiach, čo počul v mestách, ktorými prechádzal. Bol veľmi rád, že sa nemusí stále rozprávať iba s ovcami.

– Ako si sa vlastne naučil čítať? – spýtala sa v istej chvíli dievčina.

– Tak ako každý, – odpovedal chlapec. – V škole.

– A prečo si len pastier, keď vieš čítať?

Santiago si našiel výhovorku, len aby nemusel odpovedať. Bol si celkom istý, že dievčina by ho nikdy nepochopila. Pokračoval v rozprávaní svojich príbehov z ciest a malé maurské oči žmurkali od údivu i prekvapenia. Ako čas plynul, chlapec si začal priať, aby sa ten deň nikdy neskončil, aby otec dievčiny mal veľa práce a nechal ho čakať aspoň tri dni. Pochopil, že pocítil niečo, čo doteraz nepoznal: túžbu zostať navždy bývať v jednom meste. S čiernovlasou dievčinou by dni nikdy neboli jednotvárne.

Napokon však kupec prišiel a rozkázal ostrihať štyri ovce. Potom mu zaplatil, čo mu bol dlžný, a požiadal ho, aby o rok prišiel opäť.

* * *

Teraz chýbali už len štyri dni a on znova príde do tej istej dediny. Bol vzrušený a zároveň neistý: možno naň dievčina už dávno zabudla. Veď určite nie je jediným pastierom, ktorý tadiaľ prechádza a chce predať vlnu.

– Nič to, – povedal chlapec svojim ovečkám. – Aj ja poznám mnoho dievčat v iných mestách.

V hĺbke srdca však cítil, že mu to nie je ľahostajné. Lebo každý pastier, práve tak ako námorník či potulný predavač, pozná mesto, kde žije niekto, kvôli komu je ochotný zabudnúť na pôžitok bezstarostného putovania po svete.

* * *

Rozvidnelo sa a pastier hnal svoje ovečky v smere vychádzajúceho slnka. „Ovce sa nikdy nemusia rozhodovať,“ pomyslel si. „Možno práve preto sú stále so mnou.“ Ich jedinou potrebou je potrava a voda. A kým bude poznať najlepšie pasienky v Andalúzii, budú vždy jeho priateľkami. Aj keby dni boli stále rovnaké, aj keby sa čas nekonečne vliekol od východu slnka po jeho západ; aj keď počas svojho krátkeho života neprečítajú ani jednu knihu a neporozumejú ani jazyku, v ktorom si ľudia v dedinách rozprávajú najnovšie udalosti.

Uspokojia sa s vodou a potravou a to málo im celkom stačí. Za to mu veľkoryso poskytujú svoju vlnu, spoločnosť a – niekedy – aj svoje mäso.

* * *

„Keby som sa dnes premenil na netvora a po jednej ich postupne zabíjal, dovtúpili by sa, čo sa deje, až keby

zo stáda takmer nič nezostalo,“ pomyslel si chlapec. „Dôverujú mi a celkom zabudli na svoje vlastné pudy. A to len preto, lebo ich vediem k vode a potrave.“

Chlapec sa začudoval vlastným myšlienkam. Možno je to preto, lebo kostol s figovníkom uprostred je začarovaný. To on spôsobil, že sa mu už po druhýkrát prisnil ten istý sen, a on vyvolal i záchvat hnevu voči verným spoločníckam. Upil si trochu vína, ktoré mu zostalo od včerajšej večere, a tesnejšie sa zakrútil do plášťa. Vedel, že o niekoľko hodín bude slnečná páľava neznesiteľná a on nebude môcť hnať svoje ovečky po kraji. To je čas, keď v lete celé Španielsko spí. Horúčava bude trvať až do večera a po celý ten čas bude musieť vláčiť ťažký plášť. Vždy, keď sa v duchu sťažoval na jeho ťarchu, spomenul si, že práve vďaka nemu necíti raňajší chlad.

„Musíme byť vždy pripravení na vrtochy počasia,“ pomyslel si a vďačne ho naďalej vliekol.

Ani plášť, ani chlapec tam neboli náhodou. Za dva roky putovania planinami Andalúzie už poznal naspamäť všetky okolité mestá a toto bol hlavný cieľ jeho života: túlať sa.

V duchu si predstavoval, ako tentoraz vysvetlí dievčine, prečo obyčajný pastier vie čítať: až do šestnástich rokov bol chovancom seminára. Rodičia chceli, aby sa stal kňazom. Pre rodinu jednoduchých roľníkov, ktorí práve tak ako jeho ovce dreli len preto, aby mali čo jesť a piť, by to bol dôvod na hrdosť. Študoval latinčinu, španielčinu a teológiu.

Jeho veľkým snom však už od detstva bolo poznať svet, a bolo to dokonca oveľa dôležitejšie ako poznať Bo-